

HOTĂRÂREA CURȚII
DIN 14 DECEMBRIE 1962¹

Comisia Comunității Economice Europene

împotriva

Marelui Ducat al Luxemburgului

și

Regatului Belgiei

Cauze conexate nr. 2 și 3/62

În cauzele conexate nr. 2 și 3/62,

Comisia Comunității Economice Europene,

reprezentată de către Hubert Ehring, consilier juridic al personalului executiv european, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul secretarului Serviciului juridic al personalului executiv european, Henri Manzanarès, 2, place de Metz,

reclamantă,

împotriva

1) **Marelui Ducat al Luxemburgului** (cauza 2-62)

reprezentat de către Jean Rettel, consilier juridic pe lângă Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg, la Ministerul Afacerilor Externe, 5, rue Notre-Dame,

2) **Regatului Belgiei** (cauza 3-62)

reprezentat de către viceprim-ministru, ministrul Afacerilor Externe, care l-a desemnat în calitate de agent pe Jacques Karelle, director în cadrul Ministerului Afacerilor Externe și al Comerțului Exterior,

asistat de către Marcel Verschelden, avocat pe lângă Curtea de Apel din Bruxelles, cu domiciliul ales la Ambasada Belgiei la Luxemburg, 9, boulevard du Prince-Henri,

pârâți,

având ca obiect contestarea regularității intervenției, după 1 ianuarie 1958, prin:

1) Mărirea dreptului special perceput de către Belgia și Luxemburg la emiterea licențelor de import pentru turta dulce;

¹ Limba de procedură: franceza.

- 2) Extinderea acestui drept la produsele similare turtei dulci de la poziția 19.08 din Tariful Vamal Comun;

CURTEA,

constituită din: A. M. Donner, președinte,
L. Delvaux și R. Rossi, președinți de cameră,
O. Riese, Ch. L. Hammes, A. Trabucchi și R. Lecourt (judecător raportor), judecători,

avocat general: K. Roemer
grefier: A. Van Houtte

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

Cu privire la admisibilitate

Întrucât pârâții, invocând inadmisibilitatea acțiunii, formulează o plângere împotriva Comisiei, susținând că aceasta a împiedicat corectarea situației în litigiu prin faptul că a cerut în mod abuziv suspendarea măsurilor criticate înainte de a hotărî în privința cererilor de derogare formulate de către aceștia în baza articolului 226 din tratat și a unui regulament adoptat de către Consiliul de Miniștri la 4 aprilie 1962, în temeiul articolului 235;

întrucât prin „abuz de putere și exces de juridism” și în lipsa luării de urgență a unei decizii în privința acestor cereri, așa cum ar fi fost obligată, Comisia ar fi pierdut calitatea de a-i acționa în justiție pe pârâți pentru încălcarea tratatului;

întrucât Comisia, obligată, în temeiul articolului 155, să vegheze asupra aplicării dispozițiilor tratatului, nu poate fi privată de exercitarea unei competențe esențiale, care îi este atribuită în temeiul articolului 169, de a asigura respectarea tratatului;

întrucât, în cazul în care ar fi posibilă prevenirea aplicării articolului 169 printr-o cerere de corectare, acel articol și-ar pierde toată eficiența;

întrucât, o cerere de derogare de la regulile generale ale tratatului, introdusă în acest caz la o dată foarte târzie, nu poate avea ca efect legalizarea unor măsuri unilaterale luate în contradicție cu aceste reguli și nu poate, în consecință, să legitimeze retroactiv nerespectarea inițială;

întrucât procedurile de derogare utilizate în prezenta cauză, a căror soluționare depinde de aprecierea Comisiei, distincte prin natura și efectele lor de procedura de care dispune Comisia în temeiul articolului 169, nu ar anula-o în niciun fel pe aceasta din urmă;

întrucât, fără a fi nevoie să se examineze dacă un eventual abuz de drept din partea Comisiei o poate priva pe aceasta de totalitatea mijloacelor de care dispune în temeiul articolului 169, este suficient să se constate că în acest caz un asemenea abuz nu a fost demonstrat sau probat;

întrucât, mai mult, rezultă din dezbateri că pârâții au neglijat să furnizeze Comisiei elementele necesare pentru a decide în privința cererilor lor;

întrucât, în plus, orice eventuală culpă a Comisiei, care ar trebui să se decidă într-o acțiune special inițiată în acest scop, nu ar afecta în niciun fel acțiunea privind încălcarea tratatului, inițiată contra unor decizii care sunt valabile și în prezent și a căror legalitate trebuie examinată de către Curte;

întrucât, în consecință, acțiunile trebuie declarate admisibile.

Cu privire la fond

Întrucât aceste acțiuni sunt menite să demonstreze ilegalitatea măririi dreptului special la import asupra turtei dulci, intervenite după intrarea în vigoare a tratatului și extinderea la anumite produse similare a aceluiași drept considerat ca o taxă cu efect echivalent cu un drept vamal, interzisă de articolele 9 și 12.

1) Despre taxa cu efect echivalent cu un drept vamal

Întrucât în temeiul articolului 9, Comunitatea este fondată pe o uniune vamală bazată pe interzicerea drepturilor vamale și a „oricăror taxe cu efect echivalent”;

întrucât, în temeiul articolului 12, se interzice introducerea unor „noi drepturi vamale la import... sau taxe cu efect echivalent” și mărirea celor care sunt deja în vigoare;

întrucât poziționarea respectivelor articole la începutul părții rezervate „fundamentelor Comunității”, cea a articolului 9 chiar la începutul titlului privind „libera circulație a mărfurilor”, cea a articolului 12 chiar în deschiderea secțiunii consacrate „eliminării drepturilor vamale” reprezintă un argument suficient pentru a evidenția rolul esențial al interdicțiilor pe care le impun acestea;

întrucât importanța acestor interdicții este de o asemenea natură încât, pentru a evita sustragerea de la acestea printr-o varietate de practici vamale sau fiscale, tratatul a încercat să prevină orice eventuală lacună în aplicarea acestora;

întrucât se precizează (articolul 17) că interdicțiile din articolul 9 se aplică chiar în cazul în care drepturile vamale au un caracter fiscal;

întrucât articolul 95, poziționat totodată în partea din tratat consacrată „politicii Comunității” și în capitolul rezervat „dispozițiilor fiscale”, vizează să umple golurile pe care un procedeu fiscal le-ar putea deschide în interdicțiile prescrise;

întrucât această preocupare este dusă până la a interzice unui stat fie de a impozita în orice fel mai mult produsele altor state membre decât pe cele proprii, fie de a impune pentru produsele acelor state impozite interne menite să „protejeze” indirect produsele naționale;

întrucât rezultă, așadar, din claritatea, fermitatea și domeniul de aplicare fără restricții ale articolelor 9 și 12, din logica dispozițiilor acestora și din ansamblul tratatului că interzicerea unor noi drepturi vamale, legate de principiile liberei circulații a produselor, constituie o regulă esențială și că în consecință orice eventuală excepție, care de altfel este necesar să se interpreteze în sens strict, trebuie să fie prevăzută în mod clar;

întrucât noțiunea de „taxă cu efect echivalent” cu un drept vamal, departe de a fi o excepție de la regula generală care interzice drepturile vamale, se prezintă, din contră, ca o completare necesară, permițând eficientizarea acestei interdicții;

întrucât această expresie, invariabil legată de cea de „drepturi vamale” marchează intenția generală de a interzice, nu doar măsurile care iau în mod evident forma vamală clasică, ci și pe toate acelea care, prezentate sub alte denumiri, sau introduse prin intermediul altor

proceduri, ar duce la aceleași rezultate discriminatorii sau protecționiste ca și drepturile vamale;

întrucât, pentru a recunoaște dacă o taxă are un efect echivalent cu cel al unui drept vamal, ar trebui analizat acest efect în legătură cu obiectivele tratatului, în special în partea, titlul și capitolul unde se găsesc articolele 9 și 12, adică în legătură cu libera circulație a mărfurilor și, de o manieră și mai generală, cu obiectivele articolului 3, care au ca scop prevenirea distorsionării concurenței;

întrucât nu este important a ști dacă sunt reunite toate efectele drepturilor vamale sau doar unul dintre acestea, sau dacă, în paralel cu aceste efecte, au fost urmărite alte scopuri principale sau auxiliare, din vreme ce taxa aduce prejudicii obiectivelor tratatului și nu este rezultatul unei proceduri comunitare, ci a unei decizii unilaterale;

întrucât rezultă din ansamblul acestor elemente că, în sensul articolelor 9 și 12, o taxă cu efect echivalent, indiferent de denumirea și modalitatea sa de aplicare, poate fi considerată ca un drept impus unilateral fie la momentul importului fie ulterior, și care, în cazul în care este impusă în mod specific asupra unui produs importat dintr-un stat membru, excluzând produsul național similar, are, prin alterarea prețului, același efect ca și un drept vamal.

2) Aplicarea la prezenta cauză

Întrucât dreptul aplicat turtei dulci, introdus în Belgia prin decretul regal din 16 august 1957 și în Luxemburg prin decretul mare ducal din 20 august 1957, se aplică ca un „drept special la import”, „percept la eliberarea licențelor de import”;

întrucât legalitatea acestui drept, instituit după semnarea tratatului, dar înainte de intrarea sa în vigoare, nu poate fi contestată;

întrucât nu se poate spune același lucru despre măririle acestui drept după 1 ianuarie 1958, sau despre extinderea aceluși drept la produsele similare turtei dulci de la poziția nr. 19.08 din Tariful Vamal Comun, adoptate prin decretele din 24 și respectiv 27 februarie 1960 pentru cele două țări;

întrucât au fost adoptate în mod unilateral după intrarea în vigoare a tratatului, aceste mărimi ale „dreptului special” percept cu ocazia importului produselor în cauză și care este impus numai pentru aceste produse la import implică presupunerea existenței unei discriminări și a unei protecții contrare principiului fundamental al liberei circulații a produselor care ar fi afectate în cazul în care astfel de practici s-ar generaliza;

întrucât părțile contrazic aceste indicii, susținând că articolul 95 alineatul (1) din tratat ar permite instituirea unui asemenea drept, în cazul în care constituie contrapartida taxelor interne care afectează produsele naționale în ceea ce privește nevoia unei politici de piață independente;

întrucât aceștia consideră dreptul litigios ca fiind corolarul prețului minim garantat instituit în beneficiul producătorilor naționali de secară în temeiul derogărilor prevăzute de dispozițiile din tratat privind agricultura;

întrucât, totuși, aplicarea articolului 95, care deschide capitolul II din a treia parte a tratatului, consacrat „dispozițiilor fiscale”, nu poate fi extinsă la orice tip de taxă;

întrucât în speța de față nu apare dreptul în litigiu, nici prin forma sa, nici prin scopul său economic proclamat în mod clar, ca o dispoziție fiscală susceptibilă de a intra sub incidența articolului 95;

întrucât, mai mult, domeniul de aplicare al acestui articol nu poate fi extins în asemenea măsură încât să permită o compensare de orice fel între o sarcină fiscală creată pentru a fi aplicată unui produs importat și o sarcină de natură diferită, de exemplu economică, aplicată asupra produsului intern similar;

întrucât, dacă ar fi permisă o asemenea compensare, orice stat ar putea, în temeiul suveranității sale interne, să compenseze de o asemenea manieră cea mai mare varietate de sarcini fiscale impuse asupra oricărui produs și această practică ar genera o breșă iremediabilă în principiile tratatului;

întrucât, în cazul în care articolul 95 alineatul (1) permite implicit „impuneri” pentru un produs importat, acest lucru este valabil doar în măsura în care aceeași taxă este impusă în mod egal produselor similare naționale;

întrucât, în plus, ar trebui să se remarce că în prezenta cauză dreptul litigios nu are ca scop egalizarea taxelor care impun sarcini inegale asupra produselor interne și a celor importate, ci însuși prețul acestor produse;

întrucât părțile au afirmat, într-adevăr, că taxa în litigiu avea drept scop „egalarea prețului produsului străin cu cel al produsului belgian” (memoriu în apărare, p.19);

întrucât aceștia și-au exprimat chiar îndoiala că ar fi „compatibil cu economia tratatului ca în sânul pieței comune producătorii dintr-o țară să poată dobândi materie primă la un preț mai bun decât producătorii dintr-un alt stat membru” (duplică, p. 29);

întrucât această argumentație ignoră principiul conform căruia acțiunea Comunității include instituirea unui regim care să împiedice denaturarea concurenței pe piața comună (articolul 3, f);

întrucât a accepta argumentul părților ar duce, așadar, la o situație absurdă, deoarece ar fi exact opusul a ceea ce s-a intenționat prin tratat;

întrucât decurge din articolul 38 alineatul (2) că derogările, admise în cazul agriculturii, de la normele prevăzute pentru instituirea pieței comune, constituie măsuri de natură excepțională și trebuie interpretate în sens restrictiv;

întrucât acestea nu pot fi așadar extinse deoarece astfel excepția ar deveni regulă și o mare parte din produsele prelucrate ar eluda aplicarea tratatului;

întrucât lista de la Anexa II trebuie în consecință să fie considerată limitativă, astfel cum se afirmă în articolul 38 alineatul (3) teza a doua;

întrucât turta dulce nu este inclusă în lista produselor enumerate la Anexa II și nu a fost adăugată pe această listă în conformitate cu procedura comunitară prevăzută la articolul 38 alineatul (3);

întrucât, pentru a rezolva dificultățile care ar putea surveni într-un anumit sector economic, statele membre au dorit să instituie proceduri comunitare pentru a evita intervenția unilaterală a administrațiilor naționale;

întrucât, în cazul de față însă majorările și extinderea dreptului în litigiu au fost decise în mod unilateral;

întrucât, rezultă din ansamblul acestor elemente că presupunerea de discriminare și de protecție ridicată împotriva pârâților nu a fost înlăturată;

întrucât, aceștia nu au contestat, până la cererea lor din redeschiderea dezbaterilor din 8 noiembrie 1962, că din politica lor de piață „rezultă indirect o protecție” (pledoaria belgiană, p. 21), aceasta fiind doar, potrivit acestora, un efect secundar și nu efectul principal al dreptului în litigiu;

întrucât, respectiva cerere din 8 noiembrie 1962, care contrazice aceste afirmații, recunoaște totuși că drepturile speciale în litigiu „constituie cu siguranță obstacole în calea liberei circulații a mărfurilor”;

întrucât, în sfârșit, în scrisoarea sa din 27 noiembrie 1961, guvernul belgian, care în duplica sa (p. 13), formulează o plângere împotriva Comisiei, susținând că aceasta este „cauza perpetuării încălcării căreia pârâtul arătase că dorește să îi pună capăt”, nu a negat „caracterul criticabil al unei măsuri unilaterale”;

întrucât, din toate aceste considerații rezultă că „dreptul special la import” pentru turta dulce, mărit și extins în Belgia și Luxemburg după intrarea în vigoare a tratatului, reunește toate elementele unei taxe care are efect echivalent cu un drept vamal, prevăzut la articolele 9 și 12;

întrucât trebuie să se menționeze și să se judece că deciziile de a mări sau de a extinde acest drept, intervenite după 1 ianuarie 1958, constituie încălcări ale tratatului.

În ceea ce privește cheltuielile de judecată

Întrucât pârâtii, căzând în pretenții, trebuie, în temeiul articolului 69 alineatul (2) din regulamentul de procedură, să fie obligați la plata cheltuielilor de judecată;

având în vedere actele de procedură;

pe baza raportului judecătorului raportor;

după ascultarea susținerilor orale ale părților;

după ascultarea concluziilor avocatului general;

având în vedere articolele 3, 9, 12, 17, 38, 95, 155, 169, 226 și 235 din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene;

având în vedere protocolul privind statutul Curții de justiție a Comunității Economice Europene;

având în vedere regulamentul Curții de justiție a Comunității Economice Europene și, în special articolul 69 alineatul (2);

CURTEA

respingând toate celelalte concluzii mai ample sau contrarii, hotărăște:

- 1) Acțiunile 2 și 3-62 ale Comisiei Comunității Economice Europene, împotriva Marelui Ducat al Luxemburgului și a Regatului Belgiei, sunt admisibile și întemeiate;
- 2) Măririle dreptului special, decise de către Luxemburg și Belgia, pentru eliberarea licențelor de import pentru turta dulce și extinderea acestui drept la produsele similare turtei dulci de la poziția nr. 19.08 din Tariful Vamal Comun, intervenite după 1 ianuarie 1958, sunt contrare tratatului;
- 3) Pârâții au obligația de a suporta cheltuielile.

Adoptată la Luxemburg la 14 decembrie 1962.

DONNER	DELVAUX	ROSSI
RIESE	HAMMES	TRABUCCHI
		LECOURT

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg la 14 decembrie 1962.

Grefier

A. VAN HOUTTE

Pentru președinte

L. DELVAUX

Președintele camerei